

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

48

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-83-4

BRNO 2007

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis, vydává Archeologický ústav Akademie věd České republiky Brno.
Peer-reviewed journal published by the Institute of Archaeology, Brno.

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttikay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Balázs Komoróczy, Marián Mazuch, Ladislav Nejman, Rudolf Procházka,
Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela, Blanka Veselá

Technická redakce
Technical Editors

Dana Gregorová

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR
Královopolská 147, 612 00 Brno
E-mail: pv@iabrno.cz
<http://www.iabrno.cz>

KNIHOVNA AV ČR

PD 1520

48, 2007

90270/09

Obrázek na obálce
Cover illustration

Jeskyně Býčí skála. Geometrický vzorec, datovaný do eneolitu.
Býčí skála Cave. A geometric pattern dated to the Aeneolithic.

Vychází jednou ročně/Published yearly

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-83-4

Copyright © 2007 by the Archeologický ústav AV ČR Brno, and by the authors.

Kniha byla vydána s přispěním Akademie věd ČR

Tisk/Print Bekros

Pokyny pro autory na internetové stránce
Instructions to authors on internet pages

<http://www.iabrno.cz>

morfologického hlediska je lokalita situována na území Kelečské pahorkatiny západních Karpat. Nález je ojedinělý, rámcově by se dal zařadit do pozdně eneolitického období.

Nálezce tento artefakt odevzdal do Muzea Komenského v Přerově, kde byl zapsán do nových přírůstků 2/2006 s inventárním číslem A5187.

Dalibor Fígel, Václav Novotný ml.

Resumé

Lhota (Kataster Lhota u Lipníka nad Bečvou, Bez. Přerov) „Dlouhé hony“. Späteneolithikum. Einzelfund. Oberflächen-sammlung

MIKULOV (okr. Břeclav)

„Za mlýnem“. Eneolit?. Sídliště. Povrchový sběr.

V poloze „Za mlýnem“ vzdálené cca 300 m západně od bývalé cihelny (později JZD) na vyvýšené terase nad Mušlovským potokem byl sesbírána soubor nepříliš charakteristické keramiky. S jistou pravděpodobností ji lze datovat do eneolitu. Jde zřejmě o tutéž lokalitu, kterou zachytil J. Kovárník leteckou prospekci a označil ji jako Mikulov II (Kovárník 1999, 510).

Extravilán. Eneolit. Sídliště. Povrchový sběr.

Na poli po pravé straně silnice Mikulov – Milovice v místě, kde přechází přes Mušlovský potok, na jeho pravém břehu, byla sesbírána řada zlomků keramiky. Nejde o příliš reprezentativní soubor, a tak je lze pouze rámcově označit jako eneolitické. Lokalita byla doposud neznámá.

Petr Kubín

Literatura

Kovárník, J. 1999: Výsledky letecké archeologie na Moravě v r. 1995, *Přehled výzkumů* 39 (1995–1996), 505–516.

Resumé

Mikulov (Bez. Břeclav). „Za mlýnem“. Äneolithikum?. Siedlung. Oberflächen-sammlung.

Mikulov (Bez. Břeclav). Unbauter Teil der Gemeinde. Äneolithikum?. Siedlung. Oberflächen-sammlung.

MOSTKOVICE (okr. Prostějov)

„Pod vinohrady“. JOK. Sídliště. Záchraný výzkum.

Ve druhé polovině měsíce dubna byly zahájeny zemní práce na výstavbě rodinného sídla pana Micky v poloze „Pod vinohrady“ jižně Mostkovic. Rozsáhlá skrývka ornice probíhala na ploše několik tisíc m² a odhalila skupinu 12 objektů, které se na světlém sprašovém podloží vyrýsovaly jako tmavě hnědé až černé skvrny seskupené do pruhu, který směřoval od JV k SZ napříč pozemkem. Vedle dvou sklípků a dvou zásobnic se jednalo o běžné sídlištní objekty jen s minimálním množstvím materiálu. Ten byl však natolik charakteristický, že umožnil osídlení spolehlivě spojit s kulturou jordanov-

Obr. 14. Mostkovice, okr. Prostějov. Rekonstruované nádoby z objektu K 506.

Mostkovice, Bez. Prostějov. Keramik aus dem Objek K 506. Jordanówer Kultur.

skou. Výjimku tvořila drobná zásobnice (K 506), jejíž výplň obsahovala velké množství zlomků keramiky. Z nich se podařilo rekonstruovat 5 celých tvarů – vysokou amforu s cylindrickým hrdlem, drobnou amforu se dvěma páskovými uchy, džbán a dvě mise (obr. 14). Charakteristická rytá výzdoba doplněná žlábkováním řadí nález do III. stupně periodizace P. Koštuřika (Koštuřík 1998). Při hloubení rýhy pro přívod elektrického proudu byl v západní části pozemku narušen i jeden objekt kultury lužických popelnicových polí (K 512).

Sídliště jsou situována na k východu exponovaném svahu Záhoří – východní část Myslejovického hřbetu, který je součástí Konické a následně i Dražanské vrchoviny (Demek 1987) – v nadmořské výšce cca 265 m. Z místa samotného je dokonalý výhled na celou Prostějovskou kotlinu. Na ZM ČR (list 24-24-11) se sídliště nachází v okolí bodu, jehož souřadnice jsou 407 mm od Z. s. č. a 355 mm od J s. č.

Miroslav Šmíd

Literatura

Demek, J. a kol. 1987: *Zeměpisný lexikon ČSR. Hory a nížiny*. Praha

Koštuřík, P. 1998: Poznámky k jordanovské kultuře na Moravě, *Sborník prací FF BU, M 2*, 1997, 89–112.

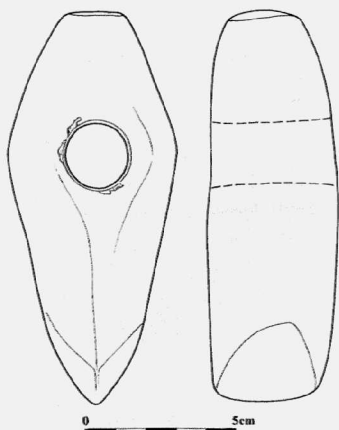
Resumé

Mostkovice (Bez. Prostějov). „Pod vinohrady“. Jordanówer Kultur. Siedlung. Rettungsgrabung.

NÁMEŠŤ NA HANÉ (okr. Olomouc)

Intravilán. KSK. Pohřebiště. Náhodný nález.

Panem Tomášem Přidalem z Náměště na Hané jsem byl upozorněn na nález lidských kostí a kamenného sekeromlatu v zahradě domu čp. 91, které před lety náhodně vykopal otec pana Josefa Kapounka, dnešního majitele usedlosti. Ten něko-

Obr. 15. Náměšť na Hané. Sekeromlat KŠK. Náměšť na Hané. Hammeraxt der Schnurkeramik.

lik lidských kostí dospělého jedince a střepy ze spodku nádoby ochotně přenechal informátorovi, kamenný sekeromlat však zatím zůstává v jeho vlastnictví (obr. 15). Bližší informace o místě nálezu než ty, že se hrob nacházel mezi jižní zídou zahrady a starým topolem, a o úpravě či orientaci hrobu nejsou známy. Místo nálezu je situováno v západní části obce, severně od silnice z Náměště na Hané do Olbramic a na ZM ČR (list 24-22-16) jeho polohu určují souřadnice 458 mm od Z s. č. a 359 mm od J s. č. Z geomorfologického hlediska se jedná o k východu exponované úbočí plochého hřbetu, jehož nezalesněná vrcholová část nese název „Tabule“. Místem prochází vrstevnice 260 m.

Miroslav Šmíd

Resumé

Náměšť na Hané (Bez. Olomouc). Bauter Teil der Gemeinde. Schnurkeramik. Skelettgrab.

NAPAJEDLA (okr. Zlín)

„Jestřábí“. Eneolít. Ojedinelý nález. Povrchový průzkum.

Při povrchovém průzkumu v prostoru Napajedelské brány byl nalezen zajímavý kamenný artefakt. Místo jeho nálezu je situováno nedaleko nejužšího místa Napajedelské průrvy, mezi výraznými kótami Makovou a Dubovou, které lemují pravý břeh řeky Moravy, a je vymezeno souřadnicí N49°11,200', E17°29,901' (WGS-84). Přímou pod Dubovou do úvalu řeky Moravy ústí boční údolí protékané bezjmennou vodotečí a vytváří tak dvě nevýrazné ostrožny. Na těchto ostrožnách, jejichž plošiny leží přibližně 40–60 m nad současnou hladinou řeky Moravy, byly zjištěny doklady pravěkého osídlení (blíže nelze datovat). Námí zde publikovaný artefakt byl objeven v prostoru nepatrné plošinky, která přerušuje jinak přibližně konstantně stoupající svah, v nadmořské výšce 232 m.

Jedná se o sekeromlat s otvorem pro topůrku umístěným blíže k týlu (obr. 16). V nárysu je patrné rozšíření těla v místě prvrtu a odsazení týlu. V podélném pohledu vykazují boky ve směru od ostří k týlu divergentně mírně konvexní profila-

ci, a proto je ostří nižší než týl (rozdíl činí cca 1 cm). Na těle jsou makroskopicky patrné stopy poškození (záseky vzniknuvší při orbě). Parametry: d – 122 mm, š – 57 mm, výška týlu a ostří – 46 a 35 mm, otvor pro topůrku – 25-22-26 mm. Podle provedeného petrografického šetření je daný artefakt zhotoven z porfyrického mikrodioritu (dioritový porfyrit). Teoreticky nejbližšími zdroji použité suroviny je oblast brněnského masivu (vzdálená od místa nálezu cca 60 km na západ).

Při kulturním zařazení sekeromlatu, který se vyskytuje v pozdní době kamenné, vycházíme z celkové profilace artefaktu. V nárysu napajedelský exemplář vykazuje shodné rysy s plochými sekeromlaty kultury nálevkovitých pohárů (srov. Zápotocký 1989, Abb. 1a), ale se liší od nich příčnými řezy a bokorysem. V našem případě jsou oba tyto řezy pravouhlé s vypouklými boky a v podélném pohledu je týlní část vyšší než partie ostří (srov. Zápotocký 1992, Abb. 3). Ani v prostředí kultury se šňurovou keramikou k exempláři nenacházíme přímé analogie. Můžeme konstatovat, že v nárysu je podobný sekeromlatu typu K5, ale v bokorysu je opět tvarován odlišně (Struve 1955, Tafel 1).

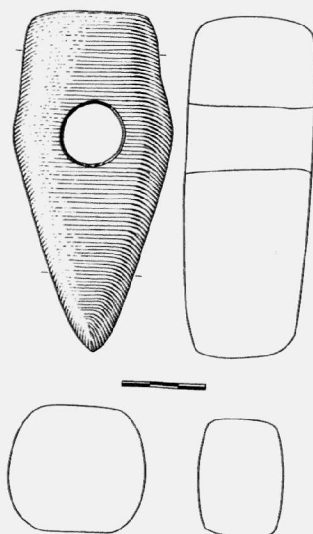
I když není možné podle současného stavu bádání jednoznačně stanovit kulturní příslušnost sekeromlatu z Napajedel v rámci pozdní doby kamenné, jeho význam spočívá v tom, že rozšiřuje naše znalosti o tvarové variabilitě eneolitických kamenných sekeromlatů na Moravě. Je zajímavý i z hlediska použité suroviny, neboť byl vyroben z horniny středomoravského původu.

Průzkum proběhl v rámci projektu GA ČR 404-05-0305 (P. Škrdla). Příspěvek vznikl s podporou grantového projektu GA AV ČR IAA800010705 (L. Šebela) a výzkumného záměru MSM 0021622427 (A. Přichystal).

Petr Škrdla, Lubomír Šebela, Antonín Přichystal

Literatura

Struve K. W. 1955: *Die Einzelgrabkultur in Schleswig-Holstein und ihre kontinentalen Beziehungen*. Neumünster.

Obr. 16. Napajedla. Kamenný sekeromlat. Napajedla. Steinhammeraxt.